

TOSHKENT DAVLAT YURIDIK UNIVERSITETI

OILA HUQUQI

Darslik

Toshkent — 2016

Imomov Nurillo Fayzullayevich
Babayev Djahongir Ismailbekovich
Shorahmetova Umida Shoakbarovna
Topildiyev Bahrom Rahimjonovich
Mehmonov Qambariddin Miradhamovich

OILA HUQUQI

Darslik

yuridik universitet, universitetlarning yuridik fakultetlari, huquq asoslari
o'qitiladigan oliy maktab talabalariga mo'ljallangan

5240100 – Yurisprudensiya (faoliyat turlari bo'yicha)

Oila huquqi.
Darslik /Mualliflar jamoasi.
Prof. O.I.Oqyulovning umumiy tahriri ostida.
–T.: TDYU nashriyoti, 2016. 181 bet.

O-37
КБК 67.404(5Ў)

Sarlavhada: Toshkent davlat yuridik universiteti.

Mas’ul muharrir: N.F.Imomov, yu.f.d.,TDYU “Fuqarolik huquqi” kafedrası dotsenti.

Mualliflar jamoasi: N.F.Imomov – 6-mavzu; J.I.Babaev – 12-mavzu; B.R.Topildiyev – 1-3, 8-mavzular; U.Sh.Shorahmetova – 4-5, 7-mavzular; Q.M.Mehmonov – 9-11-mavzular.

Taqrizchilar:

Inamjanova Gulnora Soataliyevna – Respublika yuristlar malakasini oshirish markazi katta o’qituvchisi, yuridik fanlari nomzodi;

Aminjonova Matluba – O’zbekiston Respublikasi Bosh Prokuraturasi Oliy o’quv kurslari direktori o’rinbosari, yuridik fanlar nomzodi, dotsent.

Mazkur darslik O’zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi, Oila kodeksi va boshqa qonun hujjatlari, O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2013-yil 28-iyundagi “Yuridik kadrlar tayyorlash tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to’g’risida”gi 1990-sonli qarori talablaridan kelib chiqqan holda oliy yuridik ta’lim muassasalari uchun zamonaviy talab va standartlarga javob beradigan, o’quv jarayonini ta’lim berishning modulli tizimini qo’llagan holda umum e’tirof etilgan xalqaro standartlar va talablarga mos ravishda yozilgan. Mazkur nashr yuridik universitet, universitetlarning yuridik fakultetlari, huquq asoslari o’qitiladigan oliy maktab talabalariga darslik sifatida tavsiya etiladi.

© Mualliflar jamoasi

© Toshkent davlat yuridik universiteti, 2016.

MUNDARIJA:

SO‘ZBOSHI.....	5
GLOSSARIY.....	7
1-MAVZU. Oila huquqi tushunchasi, tamoyillari va manbalari.....	10
2-MAVZU. Oila qonunchiligining rivojlanish tarixi.....	25
3-MAVZU. Oilaviy-huquqiy munosabatlar.....	35
4-MAVZU. Nikoh.....	51
5-MAVZU. Er va xotinning huquq va majburiyatlari.....	79
6-MAVZU. Nikoh shartnomasini huquqiy tartibga solish.....	89
7-MAVZU. Ota-ona va voyaga yetmagan bolalarning huquq va majburiyatlari.....	100
8-MAVZU. Aliment majburiyatlari.....	119
9-MAVZU. Ota-ona qaramog‘idan mahrum bo‘lgan bolalarni joylashtirish shakllari.....	134
10-MAVZU. Farzandlikka olish.....	151
11-MAVZU. Vasiylik va homiylik. bolalarni oilaga tarbiyaga olish.....	158
12-MAVZU. Chet el elementi ishtirokidagi oila munosabatlarini huquqiy tartibga solish.....	173
Tavsiya etiladigan adabiyotlar.....	181

SO‘ZBOSHI

O‘zbekiston Respublikasi birinchi Prezidenti I.Karimovning 2013-yil 28-iyundagi “Yuridik kadrlar tayyorlash tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 1990-sonli qaroriga asosan mamlakatimizda yuridik ta’limni tubdan isloh qilish va zamonaviy yurist kadrlarni tayyorlash vazifasi qo‘yildi. Shuningdek, qarorda “zamonaviy yuridik fanning yutuqlarini, davlat-huquqiy, sud, huquqni muhofaza qilish, huquqni qo‘llash sohalaridagi demokratik o‘zgarishlar tajribasini inobatga olgan holda huquqiy fanlar va predmetlar bo‘yicha yangi avlod darsliklari va o‘quv qo‘llanmalarini tayyorlash” qayd etildi. Shu munosabat bilan bugungi kunda talabalarga chuqur, puxta bilim beruvchi yangi avlod darsliklari tayyorlash va ta’lim tizimida ulardan keng foydalanishni yo‘lga qo‘yish talab etiladi. Yurisprudensiya bo‘yicha mutaxassislar egallashi kerak bo‘lgan huquq sohalaridan biri oila huquqi hisoblanadi. Ushbu huquq tarmog‘i bo‘yicha zarur bilimlarni olgan va ularni amaliyotda qo‘llay oladigan talaba kelgusida malakali huquqshunos kadrlarga nisbatan belgilangan talablarga javob berishi mumkin.

Oila huquqi bo‘yicha mazkur darslik tegishli talablar (davlat ta’lim standartlari, o‘quv rejasi va o‘quv dasturi) asosida yaratilgan hamda modulli o‘qitish uslubiga mos ravishda tayyorlangan. Darslik oila huquqi bo‘yicha asosiy tushuncha va kategoriyalarni qamrab olgan. Darslikdan mantiqiy mushohadaga yo‘naltirilgan muammoli savollar va aniq vaziyatning huquqiy tahliliga oid masalalar, har bir mavzu bo‘yicha adabiyotlar ro‘yxati, glossariy o‘rin olgan, shuningdek sxemalardan foydalanilgan.

Ushbu darslik sodda va ravon tilda bayon etilgan. Uning mazmunini shakllantirishda Oila kodeksi, tegishli qonun hujjatlari, huquqni qo‘llash va sud amaliyoti materiallaridan foydalanilgan. Ayni paytda shuni ta’kidlash o‘rinliki, mualliflar ushbu darslikda oila huquqining barcha jihatlarini qamrab oluvchi, uning mohiyatini atroflicha ifodalagan axborot beruvchi ma’lumotlar bazasini yaratish maqsadini qo‘ymaganlar. Zero, amaldagi yuridik ta’lim tizimi talabani bilim olishida darslikni yagona manba sifatida nazarda tutmaydi. Talaba nafaqat darslik orqali, balki mustaqil o‘qish, izlanish, boshqa manbalarni o‘rganish asosida to‘laqonli bilim va tasavvurlarga ega bo‘ladi. Binobarin, talaba darslik bilan